

доповнено розділом V-! «Запобіжні заходи», в якому визначено перелік запобіжних заходів у правовідносинах, пов'язаних із захистом прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Окрім того, 13 березня 2012 року прийнято Митний кодекс України, статті якого (ст.ст. 397- 403) містять положення про захист інтелектуальної власності під час переміщення товарів через митний кордон України.

Проте досі в Україні не розв'язано проблему досягнення належного рівня захисту прав інтелектуальної власності, що й у ЄС, зокрема ефективних засобів забезпечення дотримання таких прав. Однією з причин цього незадовільного становища є те, що положення багатьох актів законодавчої та виконавчої влади, прийнятих для імплементації зобов'язань України з охорони права на інтелектуальну власність, не відповідають нормам багатосторонніх міжнародних конвенцій у цій сфері.

Окрім того, часто положення національних нормативно-правових актів, які регулюють окрему підгалузь права інтелектуальної власності, суперечать одне одному. Зокрема, це стосується документів, які повинні бути приведені у відповідність до Міжнародної конвенції з охорони нових сортів рослин (Женева, 1961 рік; переглянуто 1991 року).

Але усунення суперечностей між нормами національного права та міжнародними конвенціями з охорони інтелектуальної власності є лише першим кроком на шляху до виконання положень міжнародних угод. Набагато важче й важливіше завдання - створення цілісного правового механізму, здатного забезпечити ефективний захист права на інтелектуальну власність на національному рівні. В Україні такий механізм усе ще перебуває на стадії становлення, що закладає підґрунтя для конфліктів у відносинах між нашою державою та ЄС, потребує продовження роботи з гармонізації законодавства.

Ще однією серйозною проблемою об'єктивного характеру, на яку наражається Україна в процесі гармонізації національного законодавства з правом європейських інтеграційних організацій, є необхідність урахувати подальший розвиток законодавства ЄС у галузі інтелектуальної власності. Щоб забезпечити належний рівень захисту права інтелектуальної власності, наша держава має брати до уваги і нові міжнародні конвенції, і акти ЄС, які регулюють відносини у цій сфері в межах внутрішнього ринку (що визначено в додатках до Угоди про асоціацію).

Україна має розробити власні підходи до розв'язання проблеми гармонізації законодавства з законодавством ЄС, адже реалізація цього механізму надає можливості для дії норм права Євросоюзу в рамках вітчизняного правопорядку.

Спадкові правовідносини за цивільним законодавством України та провідних країн ЄС: порівняльно-правовий та практичний аналіз

Жуковська А.А., студент ННІЗН НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Петровський А.В.

Підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом (ЄС) дала старт новому, більш потужному, етапові співпраці між країнами ЄС та Україною. Вона визначає якісно новий формат відносин між Україною та ЄС на принципах «політичної асоціації та економічної інтеграції» і слугує стратегічним орієнтиром системних соціально-економічних реформ в Україні. Одним із кроків зближення є приведення актів законодавства України до

європейських стандартів цивільно-правових відносини в ряди цивілізованих країн у регульовані таким чином, що захищають права громадян на всіх рівнях.

В Україні так як і в більшості провідних країн ЄС основні спадкові норми зосереджені в Цивільних кодексах або в окремих законах, присвячених саме спадковим правовідносинам.

У Франції основні норми, що регулюють спадкові відносини, містяться в перших двох титулах книги III Цивільного кодексу (ФЦК). У Німеччині норми спадкового права містяться в п'ятій книзі Німецького цивільного уложення (НЦУ) «Спадкове право», яка складається з дев'яти частин.

Спадкові правовідносини не носять лише сімейний характер.

Правовідносини у сфері спадкування поділяються на такі, що: а) пов'язані з набуттям спадкових прав; 2) виникають в момент здійснення спадкових прав; 3) зумовлені процесом управління спадковим майном.

Спадкове право України та більшості європейських держав виходить з поєднання двох основоположних принципів: свободи заповіту і охорони інтересів сім'ї, що відповідає першим двом підставам спадкування - за заповітом та за законом.

Спадкування за заповітом відіграє провідну роль в країнах ЄС, оскільки багатотисячолетня практика (культура), неоспорване право власності та бажання людей розпорядитися усім, що їм належить у той спосіб і тими особами, які визначені самим спадкодавцем є обов'язковими до виконання.

В Україні форма заповіту встановлена законом і має імперативний характер. Відповідно до статті 1247 Цивільного кодексу України заповіт складається у письмовій формі, підписується заповідачем і має бути посвідчений нотаріусом або іншими посадовими, службовими особами.

В країнах ЄС заповіт хоч і залишається формою за якою переважно спадкоємцями є члени сім'ї та наближені особи спадкодавця, однак свобода дій спадкодавця практично необмежена.

Проте, як зазначалося, принцип свободи заповіту може бути обмежений на користь членів сім'ї спадкодавця. Наприклад, законодавство Франції встановлює так звану вільну частку. В її межах спадкодавець вправі вільно розпорядитися своїм майном, складаючи заповіт або вчиняючи прижиттєве дарування. Вільна частка може становити від усього спадкового майна залежно від наявності висхідних родичів та дітей. Інша частина майна називається «резервом». Вона призначена для найближчих родичів спадкодавця по прямій висхідній та низхідній лініях (ст. 914 Цивільного кодексу Франції). За законодавством Франції спадкове майно переходить безпосередньо до спадкоємців. Однак володіти ним можуть тільки ті особи, які володіють так званою сезиною. Інші вважаються введеними у володіння. Термін «сезина» (saisine) означає дозвіл поводити себе як володілець спадку і негайно вступати у володіння спадковим майном, управляти ним та вилучати з цього доходи.

В Україні обмеження свободи заповіту здійснюються нормами ст. 1241 Цивільного кодексу. Серед осіб, яким надається право на обов'язкову частку у спадщині, передбачено малолітніх, неповнолітніх, повнолітніх непрацездатних дітей спадкодавця, непрацездатного подружжя та непрацездатних батьків. Ці особи спадкують, незалежно від змісту заповіту, половину частки, яка належала б кожному з них у разі спадкування за законом (обов'язкова частка). Передбачено, що будь-які обмеження та обтяження, встановлені у заповіті для спадкоємця, який має право на обов'язкову частку в спадщині, є дійсними лише щодо тієї частини спадщини, яка перевищує його обов'язкову частку.

Законодавство держав ЄС допускає відкликання заповіту. Воно може здійснюватися в будь-який момент, а також повністю або частково. Відкликають заповіт, складаючи новий, що відміняє попередній чи суперечить йому, знищуючи заповіт, вилучаючи офіційно депонований тощо. Відкликання заповіту (його скасування та зміна) передбачено, і в законодавстві України (стаття 1254 Цивільного кодексу).

Будучи завжди консервативним, сьогодні спадкове право в країнах ЄС характеризується новими тенденціями, а саме: розширенням прав того з подружжя, який пережив померлого, усиновлених і позашлюбних дітей, участю держави у розподілі спадкового майна з допомогою системи оподаткування, обмеженням кола осіб, які спадкують за законом. Остання тенденція розширює можливість держави у набутті виморочного (безхазяйного) майна.

Заповіт можна характеризувати, беручи до уваги його форму та зміст. Недотримання законодавчо встановленої форми заповіту зумовлює визнання його недійсним. Законодавство різних держав встановлює декілька основних форм заповіту: публічний акт, таємний (секретний, закритий) і власноручний заповіти.

В Україні хоч і досить тривалий час існує інститут заповіту і можна прийняти відповідні найактуальніші зміни до Цивільного кодексу та наблизити спадкові правовідносини до сучасних європейських вимог, однак через правовий нігілізм більшості населення, а також через небажання врегульовувати спадкові відносини за час життя спадкодавця заповіт залишається недостатньо затребуваним інструментом врегулювання питання правонаступництва.

Список використаних джерел:

1. Заїка Ю. О. Спадкове право в Україні: Становлення і розвиток: Монографія. - 2-вид. - К: КНТ, 2007. - 288с.
2. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про спадкування» № 7 від 30.05.2008. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-08>.
3. Федіняк Г.С. Міжнародне приватне право - Спадкування за заповітом (національні матеріально-правові норми)
4. Цивільний кодекс України зі змінами від 02.09.2014р. / [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
5. Французький цивільний кодекс / наук. ред. Д.Г. Лавров. - СПб. : Юридичний центр Пресс, 2004. - 1101 с.
6. Цивільне укладення Німеччини / Пер. з нім. ; науч. ред. - А.Л. Маковський. - М. : Волтерс Клувер, 2004. - 816 с.